

OBJAVE št. I

Letos je začela izhajati v Ljubljani revija za literaturo in umetnost "Objave". Urejujejo jo in v samozaložbi izdajajo: Jože Horvat, Ernest Kobolt, Janez Mušič, Aleksander Peršolja (odgovorni urednik), Herman Vogel, Vili Vuk, oblikovalec pa je Jožko Fras. Iz pojasnila urednikov izve-
mo, da hočejo biti "Objave" drugačne od drugih slovenskih revij, ki ne zasledujejo zgolj umetnostnih pojavov v Sloveniji in drugod, ampak se jim zdi potrebno obravnavati tudi družbena vprašanja. "Objave" bodo tako (citiram) "prinašale poezijo, prozo in dramatiko, ki nastaja pri nas in v svetu, eseje in razprave o umetnosti ter tiste filozofske in jezikovne sestavke, ki so povezani z umetnostjo". Predvsem pa je pomembno to, da bosta urednike pri objavljanju vodila samo dva vidika: kakovost in izvirnost. Namen revije je torej biti na razpolago vsem tistim, ki se z umetnostjo ukvarjajo, ne glede na njihovo miselno usmerjenost, ki jih žene k izpovedovanju. Takšna revija bo seveda prav gotovo dobrodošel glas slehernemu umetniku, ki želi, da se njegova umetnost razume iz nje same, ne pa iz nekega širšega okvira, ki ga predstavlja koncept neke revije, saj ta lahko ustreza njegovemu mišljenju ali pa tudi ne. Umetnik se bo z objavami v tej reviji ognil tudi nesporazumom podobne vrste, kot je bil nesporazum med B. Rotarjem in F. Zagoričnikom na eni ter uredništvom "Problemov" na drugi strani. Vse to lahko potrjuje urednike "Objav", da bo njihova revija postala pomemben soustvarjalec slovenske kulture. Pravzaprav nas o tem v precejšnji meri prepričuje že tudi prva številka. Na prvem mestu sta

objavljeni dve pesmi Darka Komaca Pesem in Jutro, katerih metaforika spominja na kitajsko klasično liriko (zlasti Jutro je takšno). Govoreča elongacija Roberta Cegljarja je nasprotno po pesniškem izrazu trdo zveneča in takšna ustreznost trpkemu spoznanju o soljudeh kot o mrzlih sencah ob pesniškem subjektu, v katerega skrivnosti prodirajo, a pri tem ostajajo hladni, nerazumevajoči. Tri pesmi Daneta Zajca - Tihi škrbetavec, Padec angelov in Grobov brlog - nam razkrivajo negotovo in nikakor po vsej sili razumno urejeno stvarstvo, v katerem je naš svet, zato spoznanje, da svet nima svojega "kotišča", vsak hip zadeva ob človeka ter grozi, da ga odplavi. Pesmi so kljub takim razmišljanjem v besednem izrazu umirjene in niso v območju tragičnega, ampak so prej opozorila človeku, da se zave načina svojega bivanja. Aleksander Peršolja ima prav tako objavljene tri pesmi: Severni zid, Razigrane vrtine in Balada. Po načinu podajanja zahtevajo od bralca največ miselnega napora, saj je skoraj vsak verz svoja misel, dovolj šibko vezana v kontekst. Od proze je na prvem mestu objavljen tekst Jožeta Horvata, ki opisuje kratek sprehod po parku mesta, pogovor s čudnim neznancem o stalnosti in nespremenljivosti stvari ter mestu človeka med njimi. Dosti bolj prepričevalno učinkuje Matije Protnika Znamenje na slonovi poti. To je prijeten, deloma v žargonu podan dialog med mladimi fanti, značilnimi predstavnikoma naše, lahko bi rekli beatniške mladine, katerih pogovor se vrti ob nepomembnih dogodkih vsakdanjega življenja. Odlomek iz romana Pavleta Zidarja, poimenovan z naslovom Konec, je vendar zaključena enota. V njem se srečajo temeljne prvine človeškega. Ob razigrani ljubezni, ki poraja življenje, nenehoma bdi senca smrti, zato se mora pojaviti tudi vprašanje smisla in nesmisla življenja, od tod pa vprašanje po izvoru tega sveta. Tekst je resnično mojstrsko oblikovan, zlasti razmišljanje junaka, ki je ujeto v pravo dramsko kompozicijo, pri čemer nam nekatera mesta ne zvenijo več kot proza, ampak že

kot čista poezija.

Ob teh delih slovenskih avtorjev so "Objave" natisnile tudi tri prevode iz tujih literatur. Tu je Roberta Musila razmišljanje Črna magija, ki vodi avtorja preko vprašanja o umetnosti in kiču k vprašanju življenja. Poslovenil je spis Jože Horvat. Srečko Polenčič je prevedel krajše prozno delo z naslovom Na kratko (Leonie Bruel). To je tekst, grajen na osnovi asociativnih zvez, ki razbijajo strukturo logičnega pripovedovanja nekako v stilu Jamesa Joyca. Tako za ta prevod kot za prejšnji se mi zdi, da bi bilo potrebno pripisati vsaj nekaj osnovnih podatkov o predstavljenih avtorjih. Herman Vogel je prevedel novelo Kapnik Abrahama Tertza (Andreja Sinjavskega), enega od obeh leta 1966. obsojenih ruskih književnikov. Novela nam odkrije življenje malih ljudi, neogljjenih pred dogajanjem v svetu, ki mu že od nekdaj vlada vojaška hierarhija, nikoli pozabljeno sredstvo kontrole nad ljudmi, kateremu je bilo in ostaja še naprej vse podvrženo. Nazadnje je tu še razprava Avtentičnost v umetnosti, ki jo je napisal Vili Vuk. Avtor najprej poskuša opredeliti pojem avtentičnosti, vendar v svojem razpravljanju, kot sam pravi na koncu, ni prišel dlje kot do domneve, kaj naj bi avtentičnost bila. Razpravljanja se je lotil na osnovi vzporedij med filmoma Zbiralci perja in Brezo. Vendar v svojem spisu nikjer ne obrazloži, čemu sta prav ta dva filma res avtentična. Tudi ni zadostno razložil, zakaj avtentičnost ločuje od pojma resničnosti umetnine, s tem je postavil pod vprašaj že sam naslov razprave, ki tako ostaja nedomišljena ali celo neupravičena.

Kljub vsem morebitnim pripombam lahko rečemo, da nas "Objave", kakor so se pokazale v svoji prvi številki, trdno prepričajo, da smo z njimi dobili novo revijo, ki bo pomembno posegla v slovensko duhovno ustvarjalnost.

